

ခွန်အဲန်ယုန်-ကညီဒီကလုန်စာဖိုင်ကရ၊
လီၢ်ခါၣ်သးဝဲလီၢ်ခိၣ်သ့ၣ်
ကီၢ်သူလုၤ
www.knuhq.org

ခွန်အဲန်ယုန်-ကညီဒီကလုန်စာဖိုင်ကရ၊ကရ၊ခိၣ်ပဒိၣ်စီၤကွဲၤထူဝု
အလံာ်ဟ့ၣ်ယုၢ်ဆူ “ကီၢ်သူလုၤအမုၢ်နံၤ” ပွဲၤထီၣ်(၇၄)ဝိတဝီ

နံၤသီ.. ၂၇၆၂နံၣ်လါနွံတ့ၢ်လီၤ(၁၂)သီ
၂၀၂၃နံၣ်,လါယုၤ(၁၄)သီ

ပပုၤကလုန်ကညီဖိခဲလၢာ်သ့ၣ်သုၤစ၊
ပုၤအဲန်ကလုန်ပၢ်ဆါတၢ်ဖိခဲလၢာ်သ့ၣ်သုၤစ၊

တနံၤအံၤ မ့ၢ်ဝဲ လါယုၤ (၁၄) သီ “ကီၢ်သူလုၤ အမုၢ်နံၤ” ပွဲၤထီၣ် (၇၄) ဝိတဝီအနံၤန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲ
ကညီဖိတဖၣ် န့ၣ်လီၤဝဲဆူ စုကဝဲၤတၢ်ဖုးပၢ်ဆါ အဆါကတီၢ်န့ၣ် ကညီဖိတဖၣ် မၤန့ၢ်ဝဲဝုၢ် တဝုၢ်ဝဲၤ တဝုၢ်န့ၣ်လီၤ.
မ့ၢ်သန့ကုၤ ဒ်ပဒိၣ်တဖုအသိး တၢ်န့ၣ်လီၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ပတၢ်ပြဲး, တၢ်ပတၢ်ဆုၤ ကမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီဒီး ခူစီၤဝုၢ်စီၤ
တဖၣ်န့ၣ်တၢ်ဂံၢ်စၢ်အိၣ်ဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ.ထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ်ဂ့ၢ်ဒီးခိၣ်န့ၣ်တနီၤယုထီၣ်ဝဲလၢတၢ်ကဆုၤလီၤန့ၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပဒိၣ်ပပုၤ
လၢကပၢ်ဆါရဲၣ်ကျဲၤဝဲ ခူစီၤဝုၢ်စီၤဒီးကမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီဘၣ်ဆၣ်တၢ်မၤလၢပုၤန့ၢ်အီၤတန့ၢ်ဘၣ်. ကညီတၢ်ပၢ်ဆါခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်
ဘၣ်ဂုၤကုၤလၢဝုၢ်တကူၣ် ဝဲအလီၢ်ခံ, ခိၣ်န့ၣ်တနီၤထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်လိၣ်ဘၣ် တမံၤအံၤ မ့ၢ်ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူ တၢ်လိၣ်ဘၣ်အယိ ဖဲ
၁၉၄၉, လါယုၤ(၁၄) သီအနံၤ န့ၣ် ကိးဝဲဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်အိၣ်ဖိုင်ဖဲ ဝုၢ်တီအူန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖိုင် အံၤ ဝဲထံနီၤဖး,
ခံကွၢ်စီၤကွၢ်ကုၤဝဲ ကညီတၢ်ပၢ်ဆါ တၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဝဲ စံၣ်ညီၣ်တၢ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ကဒးအိၣ်ထီၣ် “ကီၢ်သူလုၤပဒိၣ်”
ဒီးဆီလီၤမၤဘၣ်က့ၤ တၢ်ပတၢ်ပြဲးတၢ်မၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. “ကီၢ်သူလုၤပဒိၣ်” အကုၢ်အဂီၢ် တၢ်သူၣ်ထီၣ်ဆီလီၤအီၤ
အိၣ်ထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.ခွန်ကွံၣ်ဘၣ်(KGB)အတၢ်အိၣ်ဖိုင်အဆိကတၢ်တဘျီလၢတၢ်မၤအီၤဖဲ(၁၉၅၀)နံၣ်လါအုၤဖြူန့ၣ်
အာၣ်လီၤစံၣ်ညီၣ်ဝဲဒၣ် မုၢ်နံၤလၢတၢ်ဖုးအိၣ်ထီၣ် ကညီကီၢ်, ကီၢ်သူလုၤ ဒီးကီၢ်သူလုၤ ပဒိၣ်ဖဲ လါယုၤ(၁၄)သီအနံၤန့ၣ်
တၢ်ကဟံပနီၣ်အိၣ်အမုၢ် “ကီၢ်သူလုၤမုၢ်နံၤ” အသိးဒီးဘၣ်တၢ်မၤလၢကပီၤအီၤ ဒ်န့ၣ်သိးတုၤမုၢ်မခါတနံၤအံၤန့ၣ်
လီၤ.

ဖဲန့ၣ်အဆါကတီၢ် တၢ်ဆိကမိၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢ စုကဝဲၤတၢ်ပၢ်ဆါ အဆါကတီၢ်, အလီၢ်တအိၣ်လၢ တၢ်က
ဘၣ်မၤအါထီၣ် တၢ်ပတၢ်ပြဲးဒီး တၢ်ပတၢ်ဆုၤရဲၣ်ကျဲၤကမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီ အတၢ်မၤတဖၣ်ဘၣ်. တၢ်ကပၢ်ဆါရဲၣ်ကျဲၤအီၤ ဒ်ထံကီၢ်
တဘျီအသိး တသ့ဘၣ်. တၢ်မုၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်ပတၢ်ပြဲးဒီး တၢ်ပတၢ်ဆုၤရဲၣ်ကျဲၤကမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီန့ၣ် တၢ်ဝဲတၢ်ယိး ကအါထီၣ်
ဝဲဒီး စုကဝဲၤတၢ်ပၢ်ဆါ မၤန့ၢ်တၢ်ချူချူတသ့ဘၣ်. အယိ တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်စိကမိၢ်ခဲလၢာ်ဆူ သးအစု ပူၤန့ၣ်လီၤ.
လၢတၢ်အံၤအယိ, တၢ်သူၣ်ထီၣ်ဝဲ သးတၢ်စိကမိၢ်ဒီး သးအတၢ်ပတၢ်ပြဲးန့ၣ်လီၤ. ကယဲၤပုၤလၢ တီခိၣ်ရိၣ်ခဲတၢ်ခဲလၢာ်
န့ၣ်ဟ့ၣ်ဝဲသးအလီၢ်အလၢဒီးကယဲၤတၢ်စိကမိၢ်ခဲလၢာ်န့ၣ်ဟံဝဲလၢသးအစုပူၤ,သူၣ်ထီၣ်ဝဲသးအတၢ်စိကမိၢ်ဒီးသးအ
တၢ်ခိၣ်စိန့ၣ်လီၤ.

ဖဲ ၁၉၅၀, လါယုၤလံ (၁၇)သီ တုၤ (၁၉)သီန့ၣ် ကီၢ်ခိၣ်စီၤဘးအူကွံ တီခိၣ်ရိၣ်ခဲဒီး ရဲၣ်ကျဲၤဒီး ကိးဝဲ ခိကရဲး
လၢဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအီၤ ဒ်အမုၢ် “ဖၣ်ပုၣ် ခိကရဲး” န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖိုင်အပူၤ, တၢ်ဆုၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကမၤဂုၤထီၣ်
ခွန်အဲန်ယုန်-ကညီဒီကလုန်စာဖိုင်ကရ၊ အတၢ်သူၣ်ထီၣ်ဆီလီၤ, တၢ်ကဘျီဘၣ်မၤဂုၤထီၣ်က့ၤ သးမုၢ်ဒိၣ်ဒီးတၢ်ကမၤ
ဂုၤထီၣ်တၢ်ပတၢ်ပြဲးတၢ်မၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်ဆၣ်,ခိၣ်န့ၣ်တနီၤထီၣ်ဒီးလၢခံကတၢ်န့ၣ်ခိကရဲးတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိလၢ
တၢ်ကမၤဂုၤထီၣ်က့ၤ ခွန်အဲန်ယုန် အတၢ်သူၣ်ထီၣ်ဆီလီၤ ဒီးမၤဂုၤထီၣ်က့ၤ တၢ်ပတၢ်ပြဲးဒီး တၢ်ပတၢ်ဆုၤကမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီန့ၣ်
တလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ်ဝဲလၢဘၣ်. တၢ်တတုၢ်လိာ်ဝဲ ထံရူၢ်ကီၢ်သးတၢ်န့ၣ်ကျဲၤလၢဘၣ်. လၢခံကတၢ်န့ၣ် တၢ်ယုၤနီၢ်တဂၤ
ဒၣ်ဝဲအဘျူးတဖၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးတၢ်မၤထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ်ဂ့ၢ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံလီၤ.ထံဖိကီၢ်ဖိ
ကမုၢ်ဂ့ၢ်ဒီးခိၣ်န့ၣ်တနီၤအသးသဟီၣ်လီၤစၢ်ကွံၣ်ဝဲဒီးဟံတုၢ်ကွံၣ်ဝဲတၢ်ပၢ်ဆါအတၢ်ဖဲတၢ်မၤန့ၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ.

**ပပုကလုာ်ကညီဖိခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်၊
ပုအဲၣ်ကလုာ်ပာ်ဆၢတၢ်ဖိခဲလၢာ်သ့ၣ်သ့ၣ်၊**

ကညီတၢ်ပာ်ဆၢ အတၢ်စံၣ်စိတဲစိ လၢအဘၣ်ထွဲဒီး **“ကီၢ်သူလုၢ်အမုၢ်နံၤ”** လၢအမုၢ်တၢ်ဂၤလိာ် လၢတၢ်ကညီထီၣ်ဆိလီၤဒီးမၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤကီၢ်သူလုၢ်ပဒိၣ်,ကညီကီၢ်အတၢ်ပတၢ်ပြးအံၤဒုးထံၣ်ပုလၢတၢ်ဂ့ၤလၢအကါဒိၣ် (၂) မံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တမံၤန့ၣ် မ့ၢ်ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိအတၢ်ပံးစုန့ၣ်ကျဲ ဒီးခံမံၤတမံၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ် သ့ပၢဆုၢ ထံဖိကီၢ်ဖိ ကမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီ, ထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ်အတၢ်ဘၣ်ဘျးန့ၣ်လီၤ. နပစံးတၢ်အသိး ပုပာ်ဆၢတၢ်ဖိကီၢ် ဂၤလၢအဟံးန့ၣ် မူဒါလၢခ့ၣ်အဲၣ်ယုၣ်-ကညီဒီးကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢတီခိၣ်ရိၣ်မဲဲကညီတၢ်ပာ်ဆၢအတၢ်မၤမူဒါတဖၣ်ကဘၣ်တူၢ်လိာ်ဒီး မၤထွဲကညီဒီးကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲဲ,ကဘၣ်ပညိၣ်ဒီးမၤဝဲဒ်တၢ်မၤလၢပုၤကညီတၢ်ပာ်ဆၢထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိဒီးမၤတၢ်လၢပပုကလုာ်ထံဖိကီၢ်ဖိအတၢ်ဘၣ်ဘျးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်ထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်အိၣ်သး အတၢ်လဲလိာ်သးအိၣ်ထီၣ်ဝဲအသိး ကညီဒီးကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ ဝဲထံၣ်နီၤဖးဒီး ပာ်လီၤဝဲထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်လဲၤကျဲ, ထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်မၤအတၢ်တီၢ်ကူၣ်ကျဲၤခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအဖိးမံဒီး တၢ်အိၣ်သး တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နပထံၣ်ကီၢ်သး အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိအိၣ်ဝဲလၢ ပကညီထီၣ် ပထံၣ်ကီၢ်သးဘျးတီၢ်ဒ်ဝဲအသိး, တၢ်မၤတဖၣ် ပကဘၣ်မၤလၢပုၤအီၤဒ် တၢ်အိၣ်သးဟ့ၣ်သၢပုၤအိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ယီ တၢ်မၤလၢပုၤ ကညီဒီးကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ ထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ နပပုကလုာ်ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကမုၢ်အတၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလီၤအဂီၢ် အလီၢ်အိၣ်လၢ ပကဘၣ်ဟံးဖိၣ်မၤသကိးဒီး ကလုာ်န့ၣ်, ကရၢကရၢလၢ အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ ဒ်သိးဒီးပုၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလၢပုၤ ကညီဒီးကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ ထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်မၤလၢ အမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဆိတလဲဘျးဘၣ်က့ၤ ပထံပကီၢ် အထံၣ်ကီၢ်သး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆိလီၤ အက့ၢ်အဂီၢ်အဂီၢ် တၢ်မၤလၢအမ့ၢ်ဝဲ ထံၣ်ကီၢ်သးဂ့ၢ်ဝီဒီး သးဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤ အိၣ်ဝဲအသိး, တၢ်ပၢဆုၢကမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီဖဲဟီၣ်ကဝီၤသဘျး,ကညီဒီးကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢတီခိၣ်ရိၣ်မဲဲဒ်ဟီၣ်ကဝီၤတဖၣ် အိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤ (၂)မံၤအံၤမ့ၢ်တၢ်မၤတဖၣ်လၢတၢ်ကဘၣ်မၤလၢပုၤသယဲၤဝဲတဘျီယီန့ၣ်လီၤ.

ကတီၢ်အံၤ နပထီၣ်ယုၣ်ဖိၣ်ထီၣ်ပသး, ဂၤလိာ်သကိးဒီးကလုာ်န့ၣ်တၢ်ပာ်ဆၢကရၢတဖၣ်, ကရၢကရၢလၢ အထီဒါကလုာ်ဒိၣ်စိသန့ဖိ သးမိၤစိရိၤကရၢတဖၣ်လၢ သးဂ့ၢ်ဝီ, ထံၣ်ကီၢ်သးဂ့ၢ်ဝီအကျဲလၢ တၢ်ဆိတလဲကီၢ်ပယီၤ ထံၣ်ကီၢ်သးအက့ၢ်အဂီၢ် လၢအဖိးမံဒီး ထံကီၢ်အံၤအတၢ်အိၣ်သး အတၢ်လိၣ်ဘၣ်အသိး လၢအမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒေၤရၢၣ်ဒိၣ်မိၣ်ကရၢစံၣ်ကီၢ်စၢဖိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ယီ တၢ်ကဟံးလီၤ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီး ပၢဆုၢပပုကလုာ် ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ဖဲဟီၣ်ကဝီၤသဘျးတဖၣ်လၢ ပပၢဆုၢအီၤန့ၣ်အပူၤတဖၣ်, ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီ ဒီးဟ့ၣ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ, ရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်လိၣ်ဘၣ်, ပုၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် လၢသန့ၣ်ကိးသန့ၣ်ဒီးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ပတၢ်စိတၢ်ကမိၤ, မ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒေၤရၢၣ်ကီၢ်စၢဖိၣ်တၢ်မၤအက့ၢ်အဂီၢ်တမံၤလၢ အမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ် ထီၣ်ကီၢ်စံၣ်အတၢ်စိကမိၤဒီးမ့ၢ်တၢ်စးထီၣ်မၤအီၤလၢလၢဆုထးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲန့ၣ်လီၤ.

“ကီၢ်သူလုၢ်မုၢ်နံၤ” မ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆိလီၤ ကီၢ်သူလုၢ်ပဒိၣ် အမုၢ်နံၤ, မ့ၢ်တၢ်ဟံးဖျါထီၣ်ပသးလၢ ပမ့ၢ် ပုၤတကလုာ်လၢ အမ့ၢ်, ပုၤပၢဆုၢလီၤအသးဒီးအတၢ်ပၢဆုၢတၢ်မၤတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢ အကဲဘျးဒီး မၤလၢပုၤ ပပုကလုာ်ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိ အိၣ်ဟီၣ်ကဝီၤပူၤတဖၣ် အတၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလီၤ, အတၢ်ဘၣ်ဘျးဘၣ်ဖိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပၢဆုၢ တီခိၣ်ရိၣ်မဲဲလီၤက့ၤ ပနီၢ်ကစၢ်အသးအံၤ န့ၣ်ဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒ်ပုၤလၢ တၢ်ပာ်ဆၢအဆၢကတီၢ်အံၤန့ၣ် ပကဘၣ်ဟံးယာ် ထံၣ်ကီၢ်သးအတၢ်ပံးစုန့ၣ်ကျဲ လၢအမ့ၢ်ဝဲ ပကစံၣ်ညီၣ်တီနံပထံၣ်ကီၢ်သးအဘျးအတီၢ်ဒ်ဝဲဒီး မၤတၢ်ပၢဆုၢကမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤ လၢအမ့ၢ် ပပုကလုာ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ် လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ယီ နစိၤ အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ် မံပကယုထံၣ်သ့ၣ်ညါ ဒီးမၤန့ၢ်ပာ်ပသးလၢ ထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်လဲလိာ်, ဒီး တၢ်ပၢဆုၢကမုၢ်ဂ့ၢ်ဝီအတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဘၣ် ဒီးတၢ်ကတီၢ်ဆိ ပပုၤသ့ၣ်ဘိၣ်သးစၢ်တဖၣ် လၢခါဆူညါ တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒီး တၢ်ပၢဆုၢရဲၣ်ကျဲၤသကိးပဘျးပတီၢ်လၢအလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ပနီၢ်ကစၢ်ဒ်ပဝဲန့ၣ်တက့ၢ်.

ကရၢခိၣ်
ခ့ၣ်အဲၣ်ယုၣ်-ကညီဒီးကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ
လီၢ်ခါၣ်သး